

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (36)

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Dossiernummer
2402047

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Hertsångers naturreservat i Robertsfors kommun

(5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Hertsångers naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 4.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens beslut (1983-02-28 och dnr 11.1211-3146-76) om bildande av naturreservatet Hertsånger med tillhörande skötselplan (1981-10-20 och dnr 11.1211-3146-76) ska upphöra att gälla när beslutet

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

ovan (2025-05-28 och dnr 511-8808-2011) om bildande av naturreservatet Hertsånger vunnit laga kraft.

Fakta om naturreservatet

Namn	Hertsånger
Dossiernummer	2402047
NVR-id	2001647
Natura 2000, områdeskod	SE-0810033
Kommun	Robertsfors
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	13 km NO om Robertsfors
Mittkoordinat	7132741; 797462 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Maringeografisk region	Bottenviken
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Enskilda markägare, samfälligheter, Statens fastighetsverk samt Naturvårdsverket
Fastigheter	Hertsånger 2:5, 4:9, 5:8, 6:3, 6:7, 6:8, 7:5, 13:1, 14:1, 15:1, 17:1, Hertsånger S, Klintsjön S, Klintsjön 27:1, Ånäset 19:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	2894 hektar, varav 2143 hektar utökad areal
Areal skogsmark	493 hektar
Areal produktiv skog	447 hektar
Areal öppen våtmark	70 hektar
Areal övrig öppen mark	124 hektar

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Areal vatten	2207 hektar
- varav hav	2203 hektar
- varav sjö och vattendrag	5 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer i form av kustmyrar, marina miljöer, strandmiljöer och naturskogar samt andra ingående naturmiljöer. Vidare är syftet att återskapa biologiskt värdefulla skogar och andra naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande kustlandskap med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

De arter och naturtyper som angivits för Natura 2000-området Hertsånger ska skyddas och återställas så att gott tillstånd kan bibehållas eller uppnås.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. Exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området regleras.

För de delar av reservatet som är präglad av naturliga störningar som brand eller är påverkat av skogsbruk, dikning, muddring eller främmade arter samt för att gynna biologisk mångfald och ekologiska funktioner så ska syftet även kunna nås genom att:

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

- naturvårdsbränna och utföra brandefterliknande och lövgynnande åtgärder i delar av skogen
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- gynna skyddsvärda arter och naturtyper i marina miljöer
- bibehålla eller skapa öppna miljöer och öka mängden lämpligt substrat på stränder och annan öppen mark
- ta bort för området främmande eller andra skadliga arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Hertsångers naturreservat är ett område med höga bevarandevärden kopplat till dess naturvärden och även dess värden för friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets fina succession av myrmarker i landhöjningsmiljö, de grunda havsområdena, landhöjningsskogarna, de stora hållmarkerna, den orörda kustgranskogen samt de många öar och skär som finns i detta relativt opåverkade kust- och skärgårdsområde.

Hertsånger är ett av länets absolut främsta myrområden. Här finns en serie myrar i olika utvecklingsstadier från unga odifferentierade högstarrkärr till högdifferentierade myrar med begynnande flarkbildning på nivån 20 m ö h. Hertsånger klassades med högsta värde (klass 1) i våtmarksinventeringen och ingår i myrskyddsplanen som ett av de mest skyddsvärda myrkomplexen i Sverige.

Hertsångers naturreservat är även ett område med mycket höga marina värden. Här finns en variationsrik undervattensmiljö med hög biologisk mångfald. Området innehåller flera preciserade

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

bevarandevärden som, enligt plan för marint områdesskydd i Bottniska viken, ska skyddas. Havsområdets grunda mjukbottnar innefattar bland annat laguner, blottade ler- och sandbottnar, stora vikar och sund samt vegetationsklädda bottenar bestående av bland annat kransalgsängar och ängar av kärlväxter. De grunda sandbottenarna utgör lek- och uppväxtområde för kallvattensarten sik. De grunda mjukbottenarna utgör också rekryteringsområden för kustlevande rovfiskar som exempelvis abborre och gädda. På de grunda hårbottenarna finns rev och skär, med samhällen av fleråriga trådalger. Dessa naturtyper kan utgöra viktiga rekryteringsområden för harr och strömming.

I reservatet finns fina landhöjningsskogar och naturskogsartade gran- och tallskogar. Här finns en allmän förekomst av gamla träd, varierad bestandsstruktur och allmänt med död ved.

Vattendragen och tjärnarna i området har en hög grad av naturlighet och förefaller vara opåverkade av tydliga mänskliga ingrepp.

Kustfågelfaunan i området är väldigt rik. Områdets havsstrandängar samt skär och små öar utgör viktiga rast-, födosöks- och häckningsmiljöer för kustfåglar. Här häckar bland annat de rödlistade arterna svärta, ejder, tobisgrissla, skräntärna, gråtrut och roskarl.

I området finns även andra viktiga livsmiljöer för många rödlistade, sällsynta och typiska arter. För de skogliga arterna kan exempelvis talticka, fläckporing, granticka, harticka, ostticka, ullticka, garnlav, violettgrå tagellav och grenlav nämnas. För de marina miljöerna kan exempelvis ävjebrodd och skörsträfs nämnas. Ullsläke är en marin art i reservatet som lever nära sin nordliga utbredningsgräns i Östersjön. Många av dessa arter är beroende av opåverkade kust- och naturskogsmiljöer och har därför mycket svårt att klara brukande och exploatering. Opåverkade områden med viktiga livsmiljöer blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

En stor del av området ingår också i Natura 2000-nätverket och skyddas enligt Art- och habitatdirektivet. De många och varierande naturtyperna, framförallt de kustnära myrarna, de marina naturtyperna och landhöjningsskogarna utgör prioriterade bevarandevärden.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Reservatet erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja orörd natur genom exempelvis bärplockning och paddling.

För att öka naturvärdena i skogarna möjliggörs naturvårdsbränning och brandeafterliknande åtgärder. Eftersom området till delar också är påverkat av skogsbruk, dikning och muddring, så förutsätter ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden att det finns möjlighet att genomföra naturvårdande skötsel. För att gynna den biologiska mångfalden och viktiga ekologiska funktioner behöver det dessutom vara möjligt att genomföra skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer samt för att bibehålla öppna miljöer på stränder och annan öppen mark. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Skäl för att upphäva gällande beslut

Idag är kunskapen om marina bevarandevärden betydligt högre än tidigare, liksom kunskapen om vad som krävs för att bibehålla och stärka de marina värdena. I Hertsångers naturreservat finns höga marina naturvärden, som inte uppmärksammades i beslutet för Hertsångers naturreservat från 1983-02-28. De marina naturvärdena saknas där i syfte, föreskrifter och bevarandemål. Enligt EU:s strategi för biologisk mångfald ska länderna upprätta ett ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk av effektivt förvaltade marina skyddade områden. Föreliggande beslut ökar möjligheten att bevara och stärka de marina naturvärdena i området.

Enligt beslutet från 1983-02-28 hade områdets gamla skogar inte ett fullgott skydd utifrån kraven enligt Natura 2000. Genom att ersätta beslutet från 1983-02-28 med föreliggande beslut får områdets gamla skogar ett fullgott skydd och uppfyller därmed kraven enligt Natura 2000.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

I reservatet finns dessutom naturmiljöer och arter som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas, vilket beslutet från 1983-02-28 till delar inte möjliggör. Genom att ersätta beslutet från 1983-02-28 med föreliggande beslut där större möjligheter ges till naturvårdande skötsel i skog, på stränder, i den marina miljön, våtmarker, sjöar och vattendrag samt åtgärder mot främmande arter får området därmed ett mer ändamålsenligt skydd och ökad möjlighet att uppfylla bevarandemålen för Natura 2000 området.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk på såväl mark som i vatten,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, parkeringsplats, stängsel, led, landutfyllnad, bro, brygga, pir eller kaj,
4. anlägga ledning eller rör på land, i luft, i vatten eller på botten,
5. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, dränera, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark- eller bottentopografi, vattenflöden, yt- eller dräneringsförhållanden,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle. Undantag gäller för den befintliga fritidsbebyggelsens behov,

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

8. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
9. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
10. plantera öppen mark med träd, buskar eller energigrödor,
11. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
12. anlägga eller bedriva akvakultur av djur, växter eller andra organismer, som exempelvis fiskodling,
13. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringssämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,
14. beträda följande öar och skär eller komma dem närmare än 100 meter under tiden 15 april – 31 juli: Lill-Grosseskäret, Stor-Grosseskäret och Ören tillsammans med skär som ligger mellan dessa öar. Se karta i bilaga 2.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

15. röja sly mellan befintlig stugtomt och havet

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, vindskydd, eldstad, led, spång, bro eller ankringsboj,

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

4. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd,
5. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar, anläggande av brandgator och liknande åtgärder, samt stängsling och lövgynnande åtgärder av naturvårdsbrända delar. Se karta i bilaga 3,
6. skötselåtgärder för att öka variationen eller lövandelen i ungskogar och medelålders skogar genom selektiv röjning, gallring, kapning av enstaka träd, stängsling, markstörning eller liknande åtgärder. Se karta i bilaga 3,
7. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom att röja och fälla buskar och träd; stängsla; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; lägga igen diken samt genomföra markstörning. Se karta i bilaga 3,
8. skötselåtgärder för att bibehålla eller skapa öppna miljöer inklusive för att gynna skyddsvärda arter på stränder, skär, öar och annan öppen mark genom klippning eller röjning av buskar, träd och annan vegetation samt genom slätter, bete eller annan markstörning,
9. skötselåtgärder i våtmarker genom röjning av buskar och träd; dämning och igenläggning av diken; slätter, bete eller annan markstörning,
10. fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag genom att ta bort vandringshinder, återföra upprepade block och sten, öppna avstängda sidofåror, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottnar, tillföra död ved och liknande åtgärder,
11. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i marina miljöer genom igenläggning av muddringar, anläggande av lekbottnar för fisk, borttagande av gamla nät, mjärdar och pirar/bryggor samt återplantering av undervattensväxter och liknande åtgärder,
12. borttagande av för området främmande arter,

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

13. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet.
14. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, undantag för jakt,
4. beträda följande öar och skär eller komma dem närmare än 100 meter under tiden 15 april – 31 juli: Lill-Grosseskäret, Stor-Grosseskäret och Ören tillsammans med skär som ligger mellan dessa öar. Se karta i bilaga 2.
5. göra åverkan på, bortföra eller på annat sätt förändra fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar såsom labyrinter, gistgårdsrösen, skåre/jaktvärn, gropar och rösen i klapperstensfält mm
6. framföra motorbåt eller andra motordrivna farkoster med större hastighet än fem knop närmare stranden än 100 meter eller att anordna hastighetstävlingar med motorbåtar,
7. ankra, förtöja eller lägga upp båt, flotte, kanot eller andra vattenfarkoster längre än två dygn. Föreskriften gäller inte i anslutning till befintlig stuga,

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

8. skräpa ner på land eller vatten, exempelvis genom att lämna engångsgrillar eller plastförpackningar eller att slänga skräp eller dumpa fiskenät i havet,
9. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
10. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och vattenväxter, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
11. insamla ryggradslösa djur,

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).
13. använda naturreservatet för organiserade tävlingar på land, lägerverksamhet eller liknande,

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller att framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) skogsbruk, inklusive terrängkörning vid skogsbruksändamål och tillfälliga virkesupplag, inom områden enligt bilaga 3,
- d) att i samråd med Länsstyrelsen ta transportväg för att kunna fortsätta bruka skog där skogsbruk är tillåtet,
- e) normalt underhåll av väg och vägområde. Träd som fallit eller hotar att falla över väg eller vägområde får fällas men ska lämnas i naturreservatet,

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

- f) drift, underhåll, reparation av mast enligt gällande markupplåtelse samt ledning och ledningsgata inom ramen för befintlig koncession, ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga avverkningar i ledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- g) drift, underhåll och reparation av befintliga nedgrävda vattenledningar,
- h) uppförande av brygga som ersättning för befintlig. Den nya bryggan ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna bryggan.
- i) fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,
- j) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar, skoterleder och badplatser,
- k) uppföra nytt jakttorn som ersättning för ett befintligt på samma plats. För nya jakttorn på annan plats krävs tillstånd från Länsstyrelsen,
- l) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass,
- m) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- n) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- o) att beträda Stor-Grosseskäret för skötsel och underhåll av fyren Vännskär,

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Ärendets beredning

Hertsångers naturreservat bildades 1983. Grunden till reservatet var att bevara områdets dåvarande prägel genom de fina successionerna av myrmarker i landhöjningsmiljö, de stora hållmarkerna samt den relativt oexploaterade kustremsan med delvis orörd kustgranskog. Det ursprungliga naturreservatet pekades år 2005 ut som Natura 2000-område (SCI) och har sedan år 2011 status som SAC-område. Beslutet från 1983 ger inte områdets gamla skogar ett fullgott skydd utifrån kraven inom Natura 2000.

I beslutet från 1983 saknas också marint syfte, föreskrifter och bevarandemål. Under åren 2016 - 2018 har Länsstyrelsen inventerat och identifierat höga marina naturvärden, både i och utanför det befintliga naturreservatet, inte minst i skärgården kring Högskäret och Vändskäret. I samband med detta inventerades även häckande kustfåglar samt skogarna på öarna, som konstaterades hysa höga naturvärden. I och med de höga marina och skogliga naturvärdena i skärgården beslutade Länsstyrelsen att naturreservatet skulle utökas.

För att uppfylla kraven utifrån Natura 2000 och tillgodose de marina värdena har Länsstyrelsen fört en dialog med markägarna om utökat och förstärkt skydd. Dialogen inleddes med enstaka markägare 2011-2012 och i större skala 2018. Sedan dess har överenskommelser för markåtkomst tecknas med alla enskilda markägare. Detta beslut ger all gammal skog och betydande arealer ungskog ett formellt skydd mot skogsbruk.

Reservatet ligger inom Malå och Grans samebyars vinterbetesland. Inför remiss har Malå och Grans sameby samt Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer beretts möjlighet till konsultation i enlighet med 2 § lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Länsstyrelsen har i maj 2024 genomfört konsultation med Grans sameby och Sametinget.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

- **Robertsfors kommun** har inga synpunkter på förslaget.
- **Statens fastighetsverk (SFV)** har inget att erinra mot förslaget men ser gärna en närmare beskrivning av fornlämningarna inom reservatet samt att det tydliggörs att åtgärder inte får tas som riskerar att skada dessa.

Länsstyrelsens kommentar: För att stärka skyddet och förtydliga att åtgärder inte får tas för att skada fornlämningar samt övriga kulturhistoriska lämningar, har föreskrift C5 lagts till. Länsstyrelsen har även lagt till kulturhistoriska beskrivningar för Lill- och Stor- Grosseskäret.

- **Försvarsmakten** har inga synpunkter på förslaget.
- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)** avstår från att yttra sig.
- **Skogsstyrelsen** är positiva till förslaget.
- **Sametinget** framför att det är viktigt att renskötsel och andra samiska näringar fortsatt ska kunna bedrivas obehindrat. De framför vidare att det är bra att samråd ska genomföras med berörd sameby vid skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötselverksamheten.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b), och Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörd sameby inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

- **Svenska Samernas Riksförbund (SSR)** anser att naturreservat ofta är positiva för renen och renskötsel. De betonar vikten av att beslutet om naturreservat inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet. Det är även av stor vikt att länsstyrelsen beaktar vad berörd sameby framför.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b). Länsstyrelsen har inte fått några synpunkter på förslaget till

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

beslut från berörda samebyar, men samråder alltid med berörd sameby inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

- **Västerbottens ornitologiska förening (VOF)** finner förslaget utmärkt. De påpekar dock att naturbränning bör ske med yttersta försiktighet och att ingen bränning får ske under häckningstid.

Länsstyrelsens kommentar: Inför en naturvårdsbränning sker alltid en noggrann fältplanering och inventering av de områden som ska brännas. Vid dessa inventeringar noteras och registreras förekomster av olika skyddsvärda arter som kan behöva tas hänsyn till vid en bränning. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (av fåglar eller andra organismgrupper) vars förekomst kan komma att äventyras av en bränning kommer den planerade bränningen i normalfallet att omplaneras så att bränning antingen sker vid annan tidpunkt, eller att gränserna för bränningsområdet ändras så att arten i fråga inte påverkas eller att påverkansgraden minimeras. En slutlig avvägning av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper behöver dock alltid göras från fall till fall.

- **Svenska kraftnät** har inga synpunkter på förslaget.
- **Energimyndigheten** har inga synpunkter på förslaget.
- **Hertsånger-Granholmsundets Vägförening** har frågor gällande kostnader och ansvar för väg, eventuell parkering samt övriga anordningar.

Länsstyrelsens kommentar: Genom beslutet finns möjlighet att anlägga parkering och grillplatser om behov uppstår. Om detta blir aktuellt kommer Länsstyrelsen ta kontakt med berörda för att diskutera lämplig plats för dessa. Länsstyrelsen ansvarar för underhåll och skötsel av dessa anordningar.

- **Några enskilda fastighetsägare** har inkommit med frågor och synpunkter avseende att få bibehålla befintliga anläggningar, att få anlägga sommarbrygga, att få muddra, att få röja sly mellan fastigheten och havet samt att Länsstyrelsens förbud mot att beträda öarna Lill- och Stor-Grosseskären och Ören stryks.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Länsstyrelsens kommentar: Föreskrifterna påverkar inte befintliga anläggningar, såsom väg eller befintliga bryggor. Länsstyrelsen gör bedömningen att muddring och uppförande av nya bryggor ska vara förbjudet i reservatet på grund av de höga marina värdena i området. Vid eventuellt behov av muddring eller att uppföra ny brygga gör Länsstyrelsen bedömningen att detta istället bör ske inom ramen för dispensprövning. Gällande att få röja sly mellan fastigheten och havet har Länsstyrelsen bedömt att detta bör vara tillståndspliktigt och har därför lagt in det i A-föreskrifterna (A15). Öarna Lill- och Stor-Grosseskären och Ören hyser värdefulla populationer av häckande kustfåglar, däribland flera rödlistade arter. Eftersom dessa fåglar är känsliga för störning, såsom båttrafik, under häckningsperioden bedömer Länsstyrelsen att det ska vara förbjudet att beträda eller komma dessa öar närmare än 100 m under häckningsperioden. Länsstyrelsen har dock bedömt att tidsperioden för beträdnadsförbudet går att minska ner något utan att påverka de häckande kustfågeln. Ny tidsperiod för beträdnadsförbudet är satt till 15 april – 31 juli, vilket innebär att från och med den 1 augusti får man gå iland på öarna.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Hertsångers naturreservat ligger i kustområdet ca 7 mil syd-sydost om Skellefteå och ca 6 km sydost om Ånäset i Robertsfors kommun. Området utgörs av ett brett näs mellan Gumbodafjärden i söder och Långviksfjärden i norr. Öarna Högsåren, Vändskären, Granholmen samt omgivande hav ingår i reservatet. Området är ett stort sammanhängande kust- och skärgårdsområde med relativt låg påverkansgrad. Inom området finns en serie myrar i olika utvecklingsstadier från unga odifferentierade högstarrkärr till högdifferentierade myrar med begynnande flarkebildning. Området har mycket höga marina naturvärden knutna till de skyddade havsvikarna, de orörda havsstrandängarna samt de exponerade skären och reven. Områdets rika grundområden ger skydd och föda för såväl fisk som fågel. Områdets skogar utgörs delvis av intakta landhöjningsskogar och naturskogsartade kustbarrskogar, med förekomst av strukturer som gamla träd, stående och liggande död ved. Reservatet hyser flera

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

rödlistade, sällsynta och typiska arter som är beroende av gamla naturskogar och oexploaterade områden. Delar av reservatet är påverkat av skogsbruk, dikning och muddring.

Naturreservatet kan besökas för till exempel fågelskådning, svamp- och bärplockning, bad och paddling. Området är lättillgängligt både från landvägen och via båt. I reservatet finns ett flertal fornlämningar, bland annat på Stor- och Lill-Vändskäret där det finns labyrinter, husgrunder, båtlämningar och gistgårdar. På ön Högskäret finns ett gammalt fiskeläge. Även på fastlandet finns flera fornlämningar, såsom rösen och en kompassros.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Hertsångers naturreservat är ett mycket värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till kustnära myrar, naturskogar och marina miljöer. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området har också höga värden för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, dikning och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär.

Skogarna i reservatet är sannolikt, liksom alla barrskogar i Västerbotten, historiskt påverkade av naturliga skogsbränder. Idag bekämpas naturliga bränder effektivt och den naturliga brandregimen är på landskapsnivå satt ur spel, vilket påverkar brandberoende och brandgynnade arter negativt. Området är även delvis påverkat av äldre tiders skogsbruk, dikningar och muddringar. På grund av detta så har ekosystemens funktion påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte i delar av reservatet. Ett bevarande och en utveckling av de värden reservatet är satt att bevara förutsätter därför att skötselåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

I mindre delar är skogsbruk fortsatt tillåtet. Dessa delar består av planterade ungskogar och hyggen som saknar naturvärden.

Beslutet stärker skyddet för de marina miljöerna och arterna. Länsstyrelsen bedömer att detta är nödvändigt för att uppnå syftet med reservatet och bevarandemålen i Natura 2000-området samt för att öka möjligheterna att upprätta ett ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk av effektivt förvaltade marina skyddade områden.

Länsstyrelsen bedömer att Hertsångers skydd som Natura 2000-område inte är tillräckligt utan att området har ett behov av kompletterande skydd för att minska risken för negativ påverkan.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv till att upphäva gällande beslut

Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl föreligger och att det finns stöd för att upphäva det gällande reservatsbeslutet med tillhörande skötselplan som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808).

Det främsta motivet för att upphäva gällande reservatsbeslut från 1983 och i stället ersätta det med föreliggande beslut är att Hertsångers skydd som Natura 2000-område inte är tillräckligt utan området har ett behov av kompletterande skydd för att minska risken för negativ påverkan. Reservatet ska även utvidgas geografiskt till en betydligt större areal. I de tillkommande arealerna, samt i de sedan tidigare

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

befintliga arealerna, finns flera naturmiljöer som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas, något som det gällande beslutets syfte och föreskrifter från 1983 inte medger. Ytterligare ett motiv för att upphäva gällande reservatsbeslut och istället ersätta det med föreliggande beslut och skötselplan är att stärka skyddet för de marina delarna i området. Genom att lyfta de marina naturvärdena i syfte, föreskrifter och skötselplan bidrar det nya beslutet till att bibehålla och stärka de höga marina naturvärdena i området. Ett motiv har också varit att genomföra lättnader för vissa föreskrifter som bedöms gå längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås. Utöver detta har även det nya beslutet inneburit förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna.

Möjliggörande av skötselåtgärder

Länsstyrelsen har i detta beslut kompletterat B-föreskrifterna om förpliktelse att tåla intrång, enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, vilket medför ett mer ändamålsenligt skydd för naturreservatets naturmiljöer. B-föreskrifterna möjliggör naturvårdande skötsel och restaurering av reservatets naturmiljöer samt bekämpning av främmande arter. De möjliggör även anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivet samt skötsel för att synliggöra besöksmål som är intressanta för friluftslivet. Det ges även möjlighet till dokumentation och undersökning av områdets växt- och djurarter samt mark- och vattenförhållanden. Utöver detta hänvisar B-föreskrifterna inte längre till skötselplanen som gjordes i beslutet från 1983.

Lättnader från föreskrifter

Det nya beslutet innebär också lättnader från vissa föreskrifter som inte bedöms behövas för att uppnå syftet med reservatet.

För möjligheten att utöva säker jakt är sikt- och skjutgator viktiga och de behöver oftast underhållsröjas för att behålla sin funktion. Där sikt- och skjutgator redan är etablerade bedöms ett upprätthållande av dessa genom röjning eller kvistning av sly inte skada naturmiljön annat än marginellt och påverkar därför inte det huvudsakliga syftet med reservatet. Även jaktorn har betydelse för säker jakt. Ett jaktorn tar upp en begränsad yta och de skador som detta åstadkommer är försumbar varför det inte heller bedöms skada syftet med reservatet. Ett undantag för att sätta upp nya jaktorn med tillståndskrav ger

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Länsstyrelsen möjlighet att påverka placering och utformning så att tornet inte stör landskapsbilden. För att underlätta för jakten har även ett undantag för uttransport för fällt vilt lagts till i enlighet med terrängkörningslagen. Länsstyrelsen bedömer att påverkan på reservatets syfte blir marginell, förutsatt att körväg väljs med omsorg för att begränsa skador på mark och växtlighet.

För att inte hindra viktig infrastruktur av samhällsviktigt intresse ges möjlighet till åtgärder för underhåll m.m. av befintliga master, ledningar och vägar. I anslutning till dessa anläggningar är naturvärdena i huvudsak låga varför påverkan på reservatets syfte blir marginell.

För att inte hindra den renskötselrätt som tillkommer den samiska befolkningen enligt lag så ges möjlighet till renskötsel genom ett undantag från föreskrifterna. De flesta åtgärder som omfattas av renskötselrätten bedöms vara förenliga med reservatets syfte. För uppförande av anläggningar krävs samråd enligt 12 kap. 6 § MB vilket ger möjlighet att styra utformning och placering så att påverkan på reservatet och dess syfte blir försumbar.

Utöver detta har vissa begränsningar för allmänhetens friluftsliv tagits bort som inte kan motiveras utifrån syftet med reservatet. Möjligheten att medföra okopplad hund är en företeelse som till delar är reglerad i andra bestämmelser och den motverkar i övrigt inte syftet med reservatet. Länsstyrelsen har också lagt till undantag för normalt underhåll av stigar, skoterleder och badplatser m.m. samt för att fälla enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar. Även ett undantag för att uppföra brygga som ersättning för en befintlig bygga har lagts till. Det är begränsade åtgärder som bedöms ha försumbar inverkan på områdets naturvärden.

Länsstyrelsen har bedömt att befintliga stugtomter inte hyser några naturvärden och har därför exkluderat dem från reservatet.

Förstärkt skydd

Det nya beslutet får också förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna enligt 7 kap. 5§ miljöbalken. För att bevara de höga marina naturvärdena i reservatet förbjuds anläggande av pir, kaj och akvakultur. Det blir även förbjudet att bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle, med undantag för den befintliga fritidsbebyggelsens behov.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Föreskrift A13 har utökats till att även inkludera förbud mot att släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen eller biologiska bekämpningsmedel. För att bibehålla de värdefulla populationerna av häckande kustfåglar, däribland ejder och tobisgrissla, förbjuds att beträda viktiga öar och skär under häckningsperioden. För att skydda skogar med höga naturvärden samt för att kunna uppfylla kraven på skydd utifrån Natura 2000 förbjuds skogsbruk i en större del av reservatet. Det blir även förbjudet att plantera öppen mark med träd eller buskar.

Utöver detta har formuleringar i syfte, skäl och vissa föreskrifter samt de beskrivande texterna i beslutet justerats och preciserats, dock utan att väsentligt ändra innebörden i dessa.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Hertsånger har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Hertsånger ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- I reservatet finns gammal skog som har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd¹.
- Landhöjningsskog är en prioriterad skogstyp för skydd.
- Området ligger inom en värdetrakt för marina miljöer och i ett värdenätverk för skog² och därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå³. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och

¹ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

² Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018)*.

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

- Reservatet innehåller flera grunda vikar och laguner, havsstrandängar, landhöjningsskogar samt har en lång oexploaterad strandlinje, vilka alla är prioriterade bevarandevärden för marint skydd⁴. Området innehåller dessutom preciserade bevarandevärden enligt plan för marint områdesskydd i Bottniska viken⁵. Här finns vegetationsklädda bottnar bestående av bland annat kransalgsängar och ängar av kärlväxter, rekryteringsområden för sik samt häckningsplatser för kustfåglar, som exempelvis svärta och ejder.
- Hertsångers naturreservat hyser flera värdefulla myrar som ingår i Myrskyddsplanen för Sverige⁶. I länets våtmarksinventering har myrarna fått högsta naturvärdesklass (klass 1, AC21L6B01)⁷.
- I reservatet har arterna skräntärna (*Hydroprogne caspia*), utter (*Lutra lutra*), och brushane (*Philomachus pugnax*) påträffats vilka omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)^{8,9,10}.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är den skyddsform som utgör basen i

⁴ Länsstyrelsen Västerbotten 2008. *Strategi för skydd av havs- och kustmiljöer i Västerbottens län*.

⁵ Länsstyrelserna 2021. *Plan för marint områdesskydd i Bottniska viken – regionala mål och prioriteringar*.

⁶ Naturvårdsverket. 2007. *Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Norrland*. Rapport 5669, samt revideringar 2016.

⁷ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av våtmarker i Västerbottens län*.

⁸ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. *Våtmarker i Västerbottens län*. Meddelande 1:1993.

⁹ Naturvårdsverket 2007. *Åtgärdsprogram för skräntärna 2007-2011*. Rapport 5702.

¹⁰ Naturvårdsverket 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av utter*. Rapport 5614.

¹¹ Naturvårdsverket 2015. *Åtgärdsprogram för hotade vadare på strandängar, 2015-2019*. Rapport 6680.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 493 hektar skog (varav 447 ha är produktiv skog), 2203 hektar hav, 4,5 hektar sjö och vattendrag samt 73 hektar våtmark med dess arter, strukturer och processer som bidrar till de nationella etappmålen om skydd av skogsmark och vattenmiljöer och stärker möjligheterna att nå miljömålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Delar av naturreservatet Hertsånger ingår sedan 2005 i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. De kustnära myrarna, de marina naturtyperna och landhöjningsskogarna utgör den främsta anledningen till utpekandet. För Natura 2000-områden finns krav på reglering av nödvändiga bevarandeåtgärder i EU-direktiv (art- och habitatdirektivet 92/43/EEG)¹¹ och i svensk lagstiftning (miljöbalken, områdesskyddsförordningen). Länsstyrelsen bedömer att reservatsbildning, tillsammans med andra skyddsinsatser, är en nödvändig bevarandeåtgärd för att områdets värden ska bestå och vid behov restaureras. Därigenom kan förekomsterna bidra till så kallad gynnsam bevarandestatus, vilket innebär att de utpekade arternas och naturtypens utbredningsområde, areal, populationsutveckling och andra kvaliteter finns och kan bibehållas på lång sikt.

Vändskärsfjärden och S Bottenvikens kustvatten (EU_CD: SE641000-210500 respektive EU_CD: SE641250-211751 i VattenInformationSystem Sverige, VISS) har idag god ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)¹². Gumbodafjärden (EU_CD: SE641250-210560 i VattenInformationSystem Sverige, VISS) har idag måttlig ekologisk status då den fallit ut som misstänkt

¹¹ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

övergödd. Ett skydd av området kommer att bidra till att den goda ekologiska statusen bibehålls och förbättras. Skyddet av området bidrar även till att uppnå god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Huvuddelen av naturreservatet ligger inom ett område som är av riksintresse för naturvården¹³ och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Länsstyrelsen bedömer inte att reservatet påverkar riksintressena negativt eller att några av riksintressena är motstående inom reservatets avgränsning.

Robertsfors kommuns översiktsplan redovisar de berörda riksintressena för naturvård och friluftsliv. I tillägg till översiktsplan – Strandskydd i Umeåregionen, framgår det att kommunen vill värna om naturreservaten och N2000-områdena. Enligt kommunens kustinventering (2008), har öarna Högskäret och Vändskären – Vännskär pekats ut som områden med mycket höga naturvärden och ön Granholmen har pekats ut som ett område med höga naturvärden. Vändskären – Vännskär rekommenderas att ingå i Hertsångers naturreservat. Strax utanför reservatet finns ett utpekad område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (ett s.k. LIS-område).

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen därför att detta beslut om bildande av naturreservatet Hertsånger är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

¹³ Länsstyrelsen i Västerbottens län. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som vattenrening, flödesreglering, erosionskontroll, sedimentstabilisering och lokal klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inkl. genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare, lek- och spelplatser, boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Inskränkningar som motiveras med hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatets avgränsning och föreskrifter är nödvändiga för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden. I avsnittet Motiv till skyddets utformning ges en fördjupad motivering till detta.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Sammantaget finner Länsstyrelsen därför att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering m.m.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (Natura 2000) kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken. Det gäller även åtgärder utanför området om det kan påverka miljön inne i Natura 2000-området,

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

- Enligt 1 § terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) är det förbjudet att köra på barmark i terräng med motordrivna fordon,
- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt,
- Det är förbjudet att använda blyhagel vid jakt på våtmarker och över grunda delar av öppet vatten enligt 14b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter,
- Enligt FIFS 2004:36 14a § är det förbjudet att mellan 1/4 - 10/6 samt mellan 1/11 - 31/12 fiska med nät inom vattenområden med mindre än tre meter enligt gällande sjökort.
- Vattenverksamheter, t.ex. anläggandet av en brygga eller muddring, är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd,

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Kristin Dahlgren, marin handläggare, som föredragande. I den slutliga

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

handläggningen har också Emil Larsson, naturvårdshandläggare, Henrik Sporröng, naturvårdshandläggare och Jonas Grahn, Natura 2000-handläggare, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

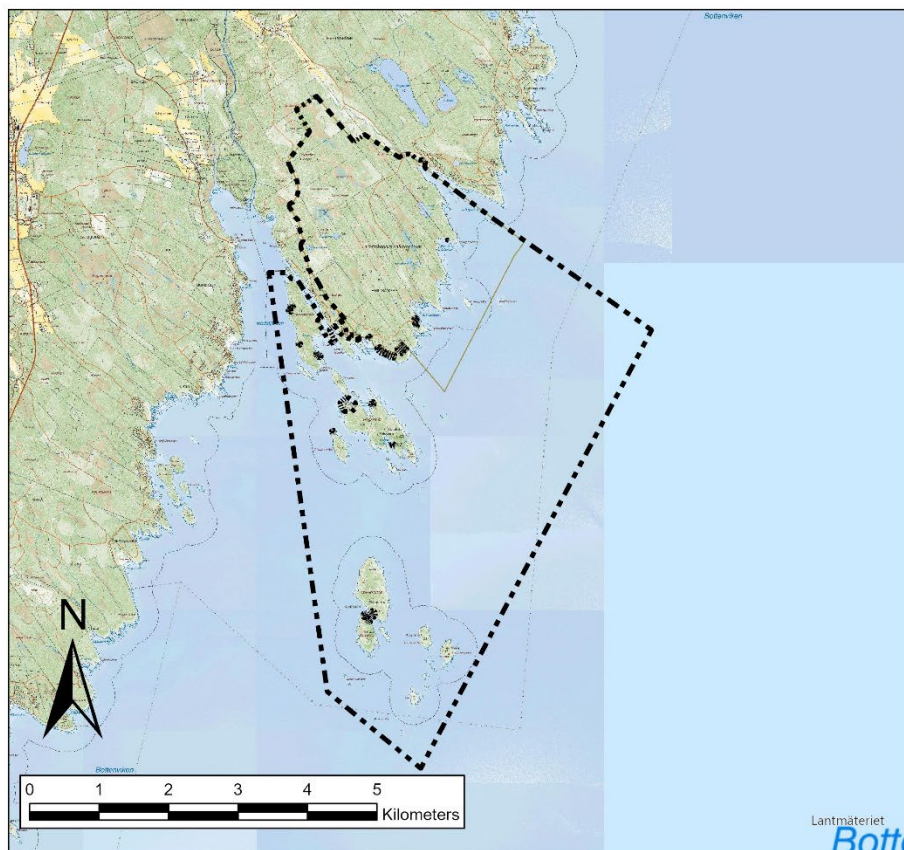
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Områdeskarta för föreskrifter A14 och C4
3. Områdeskarta för undantag c samt för föreskrifterna B5, B6 och B7
4. Skötselplan inklusive bilagor
5. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bilaga 1.

Naturreservat

Hertsånger

Robertsfors kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut med diarienummer 8808-2011.

 Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

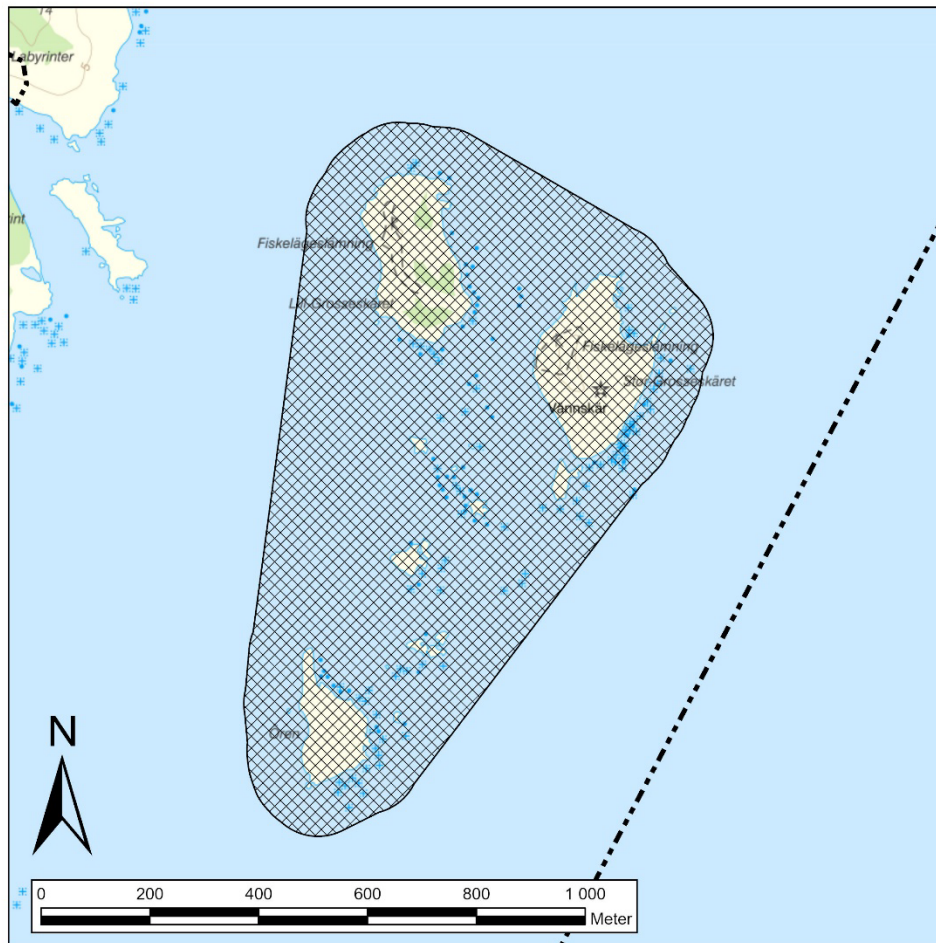

Beslutskarta Hertsångers naturreservat

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bilaga 2.

Naturresevat

Hertsånger

Robertsfors kommun
Västerbottens län

Bilaga 2. Karta med specificerade föreskrifter till beslut med diarienummer 8808-2011.

 Föreskriftsområde enligt föreskrift A14 och C4

 Reservatsgräns

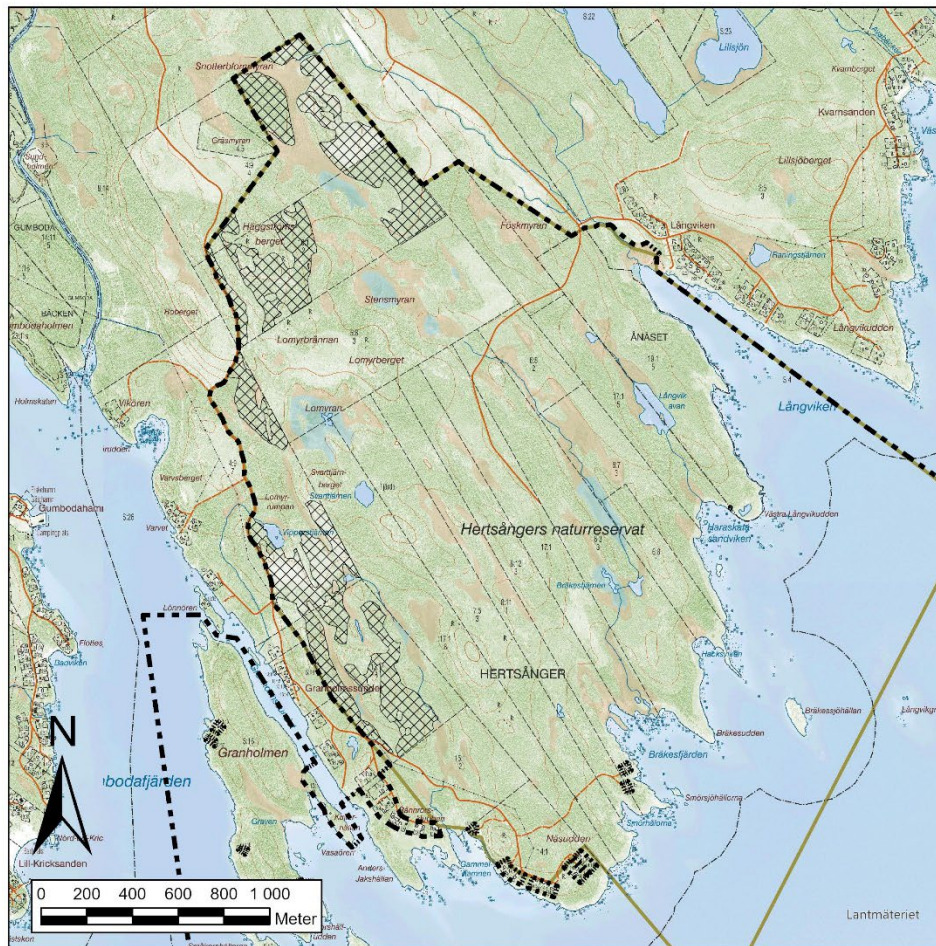
Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta över föreskriftsområde enligt föreskrift A14 och C4

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bilaga 3.

Naturreservat

Hertsånger

Robertsfors kommun
Västerbottens län

Bilaga 3. Karta med specificerade föreskrifter till beslut med diarienummer 8808-2011.

- ☒ Skogsbruk tillåtet enligt undantag c, samt där föreskrifterna B5, B6 och B7 inte gäller
- ▣ Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta över föreskriftsområde där skogsbruk är tillåtet samt där föreskrifterna B5, B6 och B7 inte gäller

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4 till beslut

1 (33)

Datum

2025-05-28

Diarienummer

8808-2011

Skötselplan för Hertsångers naturreservat i Robertsfors kommun

Foto: Länsstyrelsen i Västerbotten

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer i form av kustmyrar, marina miljöer, strandmiljöer och naturskogar samt andra ingående naturmiljöer. Vidare är syftet att återskapa biologiskt värdefulla skogar och andra naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande kustlandskap med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

De arter och naturtyper som angivits för Natura 2000-området Hertsånger ska skyddas och återställas så att gott tillstånd kan bibehållas eller uppnås.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området regleras.

För de delar av reservatet som är präglad av naturliga störningar som brand eller är påverkat av skogsbruk, dikning, muddring eller främmade arter samt för att gynna biologisk mångfald och ekologiska funktioner så ska syftet även kunna nås genom att:

- naturvårdsbränna och utföra brandefterliknande och lövgynnande åtgärder i delar av skogen
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- gynna skyddsvärda arter och naturtyper i marina miljöer
- bibehålla eller skapa öppna miljöer och öka mängden lämpligt substrat på stränder och annan öppen mark

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

- ta bort för området främmande eller andra skadliga arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Fakta om naturreservatet

Namn:	Hertsånger
Dossiernummer:	2402047
NVR-id:	2001647
Natura 2000, områdeskod:	SE-0810033
Kommun:	Robertsfors
Län:	Västerbotten
Lägesbeskrivning:	13 km NO om Robertsfors
Mittkoordinat:	7132741; 797462 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region:	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Maringeografisk region	Bottenviken
Gräns:	Se bifogad beslutscharta, bilaga 1
Markägare:	Enskilda markägare, samfälligheter, Statens fastighetsverk samt Naturvårdsverket
Fastigheter:	Hertsånger 2:5, 4:9, 5:8, 6:3, 6:7, 6:8, 7:5, 13:1, 14:1, 15:1, 17:1, Hertsånger S, Klintsjön S, Klintsjön 27:1, Ånäset 19:1
Förvaltare:	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal:	2894 hektar, varav 2143 hektar utökad areal
Areal skogsmark:	493 hektar
Areal produktiv skog:	447 hektar
Areal öppen våtmark:	70 hektar
Areal övrig öppen mark:	124 hektar
Areal vatten:	2207 hektar
-varav hav	2203 hektar
- varav sjö och vattendrag	5 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Natura 2000 och naturtypsindelning

Natura 2000

Delar av området ingår sedan 2005 i Natura 2000 EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-området Hertsånger finns en bevarandeplan i vilken det anges vad som krävs för att upprätthålla gott tillstånd för utpekade arter och naturtyper. Målen och åtgärderna i denna skötselplan är utformade för att i huvudsak överensstämma med de mål som finns i bevarandeplanen. Följande arter och naturtyper, enligt Art- och habitatdirektivet, finns eller har påträffats i reservatet och är en del av det som utgjort grund för utpekandet av Hertsånger som Natura 2000-område och är de prioriterade bevarandevärden som ska bevaras inom Natura 2000-området:

Utpekade naturtyper inom Natura 2000-området Hertsånger

- Blottade ler- och sandbottnar (1 ha)
- Rev (10 ha)
- Driftvallar (0,01 ha)
- Skär och små öar i Östersjön (5 ha)
- Strandängar vid Östersjön (2 ha)
- Myrsjöar (4 ha)
- Öppna mossar och kärr (55 ha)
- Taiga (40 ha)
- Landhöjningsskog (20 ha)
- Skogsbevuxen myr (20 ha)

Naturtypsindelning

Följande naturtyper och arter förekommer i naturreservatet.

Naturtyp enligt NNK	Kod	Areal (ha)
Marint vatten	1000	1511
Blottade ler-och sandbottnar ²	1140	8
Laguner	1150	10

Datum
2025-05-28Diarienummer
8808-2011

Naturtyp enligt NNK	Kod	Areal (ha)
Stora grunda vikar och sund¹	1160	68
Rev²	1170	500
Sten-och grusvallar²	1220	6
Skär och små öar¹		194
- Varav landdel	1621	14
- Varav vattendel	1622	180
Strandängar vid Östersjön²	1630	5
Icke-natura strand	1950	2
Sjö	3100	3
Torra hedar	4030	8
Gräsmarker	6000	3
Öppen icke-natura naturtyp (ex vägren, elledningsgator etc)	6960	3
Öppna mossar och kärr	7140	58
Öppna substratmarker, icke-natura naturtyp²	8900	56
Taiga	9010	274
Landhöjningsskog	9030	30
Skogbevuxen myr	9740	21
Icke-natura skog (ex yngre skogar, planterad tallskog)	9900	217

Tabell med naturreservatets Natura-naturtyper enligt Natura-naturtypskartan (NNK), kartering enligt Naturvårdsverket.

¹ Komplexa naturtyper är större miljöer med särskilda karaktärsdrag och naturvärden, som kan innehålla andra naturtyper. Här redovisas den totala arealen av den komplexa naturtypen inklusive arealer för ingående naturtyper.

² Totala arealen av naturtypen, även inkluderat arealen inom de komplexa naturtyperna.

Följande Natura 2000-arter samt fågelarter enligt bilaga 1 i fågeldirektivet har noterats i naturreservatet: trollpipistrell (1317), skogshare (1334), lopplummer (1413), utter (1355), vikare (1938), tallvitmossa (1409), praktvitmossa (1409), granvitmossa (1409), spärrvitmossa (1409), sik (6353), skräntärna (A190), brushane (A151), tretåig hackspett (A241), fisktärna (A193), silvertärna (A194), smalnäbbad simsnäppa (A170) och vitkindad gås (A045).

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Arterna skräntärna, utter och brushane omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP).

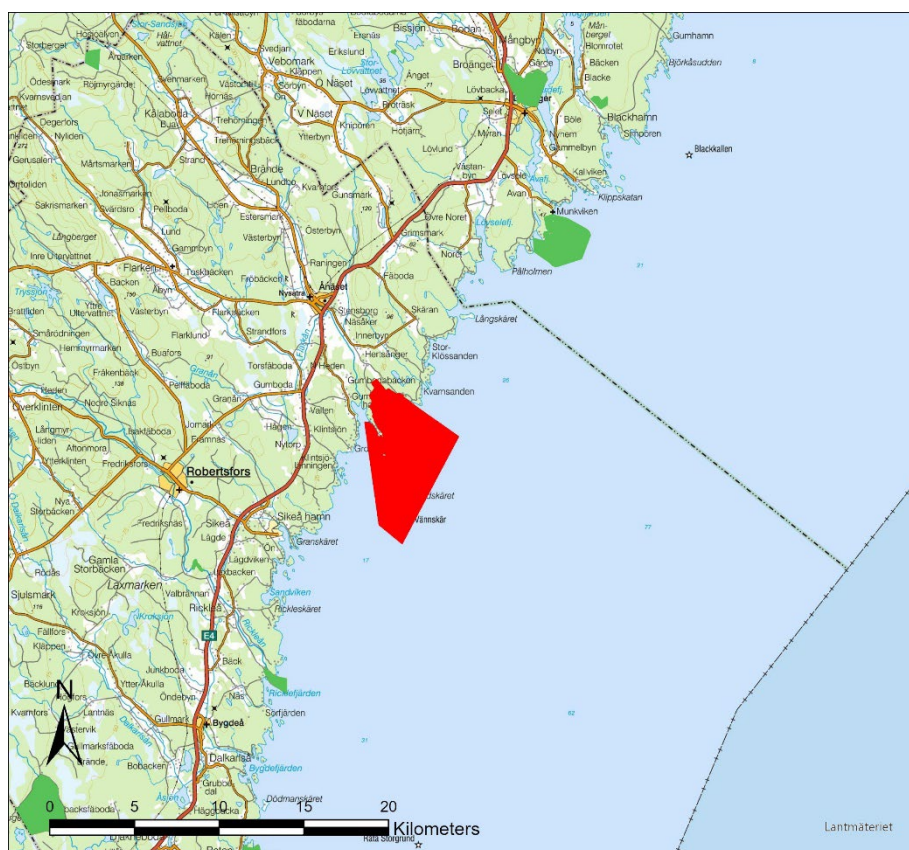
Beskrivning av naturreservatet

Läge och landskap

Hertsångers naturreservat ligger i kustområdet ca 7 mil syd-sydost om Skellefteå och ca 6 km sydost om Ånäset i Robertsfors kommun. Området utgörs av ett brett näs mellan Gumbodafjärden i söder och Långviksfjärden i norr. Öarna Högskäret, Vändskären och Granholmen samt omgivande hav ingår i reservatet. Området är ett stort sammanhängande kust- och skärgårdsområde med relativt låg påverkansgrad. Inom området finns en serie myrar i olika utvecklingsstadier från unga odifferentierade högstarrkärr till högdifferentierade myrar med begynnande flarkbildning. Området har mycket höga marina naturvärden knutna till de skyddade havsvikarna, de orörda havsstrandängarna samt de exponerade skären och reven. Områdets rika grundområden ger skydd och föda för såväl fisk som fågel. Områdets skogar utgörs delvis av intakta landhöjningsskogar och naturskogsartade kustbarrskogar, med förekomst av strukturer som gamla träd, stående och liggande död ved. Reservatet hyser flera rödlistade, sällsynta och typiska arter som är beroende av gamla naturskogar och oexploaterade områden. Delar av reservatet är påverkat av skogsbruk och dikning.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Naturreseptatet Hertsånger (rödmarkerat) ligger cirka 7 mil syd-sydost om Skellefteå och ca 6 km sydost om Ånåset i Robertsfors kommun. På kartan syns också några närliggande naturreseptat (grön markering).

Geovetenskapliga förhållanden

Berggrunden inom reservatet består av metagråvacka (SGU Berggrundskarta 21 L Ånåset NV). Metagråvacka är karakteristisk för berggrunden inom länets kustområde.

Jordarterna inom det utökade reservatet domineras av svallsediment som ligger i ett landskap med berghällar och tunna sediment på berg i dagen. Svallsedimenten är grova i form av grus eller klappersten.

Dominerande isrörelse har varit från nordväst. Det finns dock flera berghällar med bevarade isräfflor från flera generationer som visar isdelarens läge under olika skeden vid den senaste istiden. (SGU Jordartskarta 21 K Robertsfors/21 L Ånåset). Sådana hållar med högt naturvärde finns bland annat på Granholmen, Högsåkaret, Stor-Vändsåkaret och Stor-Grossesåkaret.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Skog

Skogen i naturreservatet är tydligt präglad av det kustnära läget. Närmast stranden växer landhöjningsskog som allra närmast vattnet domineras av al och rönn. Några meter längre in dominerar granskog med en pågående självgallring. Längre från havet dominerar tallskog, både på torrare åsar, hållmarker och i blöta marker vid myrarna. I de finare tallskogarna finns ett allmänt inslag av 150- till 200-åriga träd och sparsamt-allmänt med död ved. Gammal granskog finns på några små fläckar, till exempel just norr om Bräkestjärnen och ett stycke söder om Svarttjärnen. Det finns också betydande arealer ungskog, mestadels planterade tallskogar 0-60 år gamla. På sikt och med naturvårdande skötsel kan dessa utgöra viktiga komplement till den redan gamla skogen.

En bit bort från havet finns områden med äldre tallskog.

Ute i skärgården är skogarna påfallande opåverkade. I av väder och vind skyddade delar närmast vattnet växer mycket grov och vildvuxen granskog. Död ved förekommer mycket rikligt. På de kargare hållmarkerna och klapperstensfälten växer gles och parkartad tallskog med en stor andel gamla och knotiga träd. Påverkan från äldre tiders skogsbruk förefaller vara begränsad till tallskogarna och granskogarna är i det närmaste urskogsartade. Norra halvan av

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Granholmen är ett undantag – här har omfattande avverkningar gjorts för ca 50-70 år sedan.

På öarna finns det rikligt med död ved i granskogarna.

Våtmarker

Inom området finns ett stort antal små myrar som tillsammans utgör en serie unga kustmyrar av olika ålder som har skapats och utvecklats efter landhöjningen. Myrarna befinner sig i olika utvecklingsstadier, från unga odifferentierade högstarrkärr, till högdifferentierade myrar med begynnande flarkbildning. I de strandnära avsnitten påträffas alkärr och våta strandängar. I de successivt allt högre liggande terrängsänkorna utbreder sig ett nät av små, geologiskt unga myrpartier i olika utvecklingsstadier som – beroende bl a på skillnader i terräng och hydrologiska förhållanden – har utvecklats på olika sätt. På vissa myrar märks torvbildning av vitmossor och där det har bildats mossetuvor med rostvitmossa. På andra myrar märks obetydligt inslag av torv. Här och var finns skogsklädda kärr med stort inslag av lövträd. De högst belägna myrpartierna, som är de äldsta myrsuccessionerna i reservatet, befinner sig ungefär 20 meter över havsytan.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Den intressanta serien av våtmarker som finns inom reservatet fick högsta naturvärdesklass i länsstyrelsens våtmarksinventering 1993. Våtmarkerna ingår i Myrskyddsplanen som ett av de mest skyddsvärda myrkomplexen i Sverige.

Hertsångers naturreservat innehåller ett av de mest skyddsvärda myrkomplexen i Sverige.

Marina miljöer

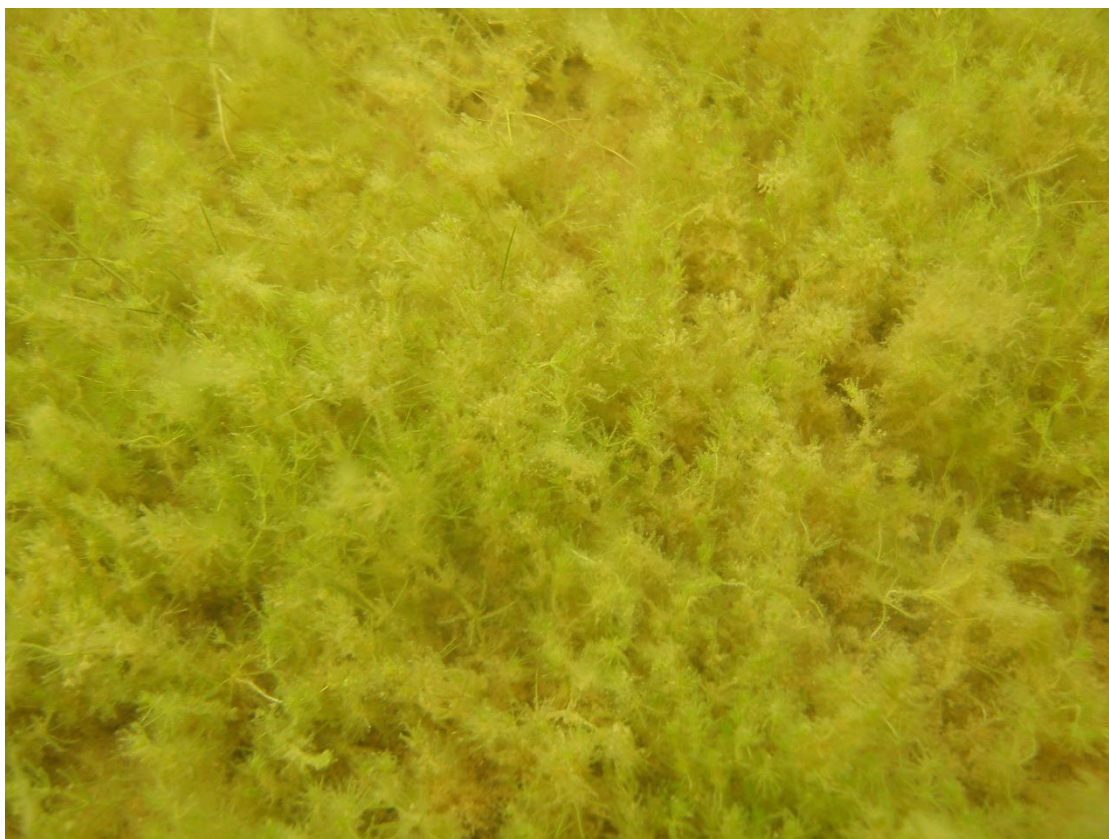
De marina miljöerna har en hög biologisk diversitet och en stor mångfald av biotoper. Majoriteten av den marina miljön utgörs av områden grundare än 15 m. Några mindre områden i de yttre delarna av reservatet har ett djup ner till ca 30 m. I exponerade lägen består bottenarna främst av svallad morän, block, sten eller grus. I skyddade lägen och på större djup ansamlas sand eller finare sediment.

I de mer skyddade lägena återfinns laguner, stora grunda vikar och sund och blottade ler- och sandbottenar. Här ansamlas näringsrikt finmaterial och under sommaren blir vattentemperaturen relativt hög, vilket skapar goda förutsättningar för en mångfald av vattenväxter och smådjur. I området finns flera produktiva och artrika vikar med utbredda ängar av kärlväxter och kransalger. Vikarna på ön Högskäret har en hög biologisk mångfald med bland annat olika nateväxter, möjor, hårsärv, kransalger, sylört, braxengräs och lånkar. Exempel på andra grunda högproduktiva vikar är Bräkesfjärden, viken mellan

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

stora och lilla Vändskäret, viken innanför Kullerhällan på Granholmen och Långviken. De ovanliga arterna ävjebrodd och grönsträfsse har noterats i flera vikar, bland annat i viken innanför Kullerhällan, i Gammelhamnen samt i Högskärsundet. I Långviken finns utbredda kransalgsängar med borststräfsse, glansslinke och havsrufse. De grunda skyddade vikarna utgör viktiga rekryteringsområden för kustlevande rovfisk. Bland annat har gäddlek konstaterats i Gammelhamnen, där bäcken mynnar ut i havet. De grunda sand- och grusbottenarna utgör även rekryteringsområden för sik. Sikyngel har noterats utanför Näsudden.

I området finns många grunda vikar med utbredda kransalgsängar. Dessa utgör viktiga lek- och uppväxtområden för fisk.

De mer exponerade delarna av området består av rev samt av skär och små öar, där undervattensmiljöerna karaktäriseras av en djupzonering av fintrådiga alger såsom grönslick och ishavstofs. Här har även rödalgen ullsläke noterats, vilket är ett av de nordligaste kända fynden av denna art i Sverige. Trådalger utgör bra föda till kräftdjur och snäckor. Dessa miljöer lockar till sig mer kallvattensgynnade fiskarter såsom sik och strömming.

Kustfågelfaunan i området är väldigt rik. Områdets många små öar och skär utgör väldigt viktiga häckningsområden för många kustfåglar. Speciellt värdefulla är Lill-och Stor-Grosseskären, Ören, samt Bräkessjöhällan. Här har flertalet

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

häckande par noterats av bland annat svärta, ejder, gråtrut och alkfågeln tobisgrissla. Skräntärna, som ingår i ett åtgärdsprogram för hotade arter, finns i området. Havsstrandängarna och blottade ler- och sandbottnar utgör viktiga rast- och födosöksområden för kustfåglarna.

Naturreservatets skär och små öar utgör viktiga områden för häckande kustfåglar.

Stränder

Reservatet stränder består av varierande exponering och substrat. I de mer exponerade lägena återfinns block- och stenstränder, medan i de mer skyddade områdena finns artrika havsstrandängar. Större havsstrandängar hittar man bland annat kring Gammelhamnen, längst in i Långviken samt innanför Kullerhällan på Granholmen. Inom reservatet finns också en del mindre sandstränder, bland annat vid Gammelhamnen samt på öarna Granholmen och Högskäret.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Havsstrandäng med fackelblomster, kråklöver, topplösa, flädervänderot och slätterblommor.

Sjöar och vattendrag

Inom naturreservatet finns en sjö, Långvikavan, som genom en bäck är förbunden med havet. Det finns även flertalet små tjärnar i naturreservatet, Bräkestjärnen, Svarttjärnen och Vipperstjärnen samt tre småtjärnar på ön Högskäret.

Genom reservatet rinner flera bäckar. De flesta av dessa har sitt ursprung i tjärnarna eller myrområdena och rinner till slut ut i havet. En mindre sträcka har dikats i närheten av Bräkestjärnen. I övrigt tycks bäckarna ha en relativt opåverkad hydrologi.

Flertalet häckande fåglar har noterats i området kring Långvikavan och tjärnarna, bland annat vigg, småskrake, svartvit flugsnappare, trana, dvärgmåss och fiskmåss.

Naturvårdsarter

Området har en för kustmiljöer typisk flora och fauna som inkluderar en mängd skyddsvärda och naturvårdsintressanta arter, se bilaga 1.

Kulturhistoria och markanvändning

Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar

Det finns ett flertal fornlämningar på den landfasta delen av reservatet enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök¹. Huvudsakligen består de av gravar i form av rösen och stensättningar. Gravarna brukar vanligtvis tidsbestämmas till bronsåldern på grund av att de oftast ligger 30 - 35 meter över havet och att de tolkas som kustanknutna lämningar. I det här fallet ligger emellertid gravarna betydligt lägre, 15 - 20 meter över havet. Det innebär att de är anlagda betydligt senare, för ca 1500 - 2000 år sedan. Trots att dessa fornlämningar avviker från ett gängse mönster vad gäller höjd över havet så är bedömningen att de ändå utgörs av gravar. I ett liknande röse i Bureå har en kniv hittats och i Nedre bäck hittades klofalanger från björn och brända människoben.

På öarna Högskäret, Stor- och Lillvändskäret samt Stor- och Lill-Grosseskäret finns rikligt med fornlämningar som har sitt ursprung i ett tidigt nyttjande av skären för säsongsfiske och säljakt. Lämningarna utgörs huvudsakligen av rester efter gamla fiskelägen som innehåller tomtningar (rester efter enkla byggnader som troligen användes säsongsvis), båtlämningar, labyrinth och kompassrosor. Lämningarna ligger i de flesta fall mellan 5 - 10 meter över havet, landhöjningen har gjort att de inte längre har vattenkontakt vilket ger en antydning om deras tillkomsttid från ca 1000-talet och framåt.

På öarna inklusive Granholmen och på Näsudden på fastlandssidan finns även yngre fiskelägeslämningar som visar att det småskaliga fisket fortsatt varit ett viktigt näringsfång en bit in på 1900-talet. Dessa lämningar består huvudsakligen av rester efter gistgårdar (torkställningar för nät), enkla husgrunder och båtlämningar. Lämningarna ligger vanligtvis närmare strandkanten och på grund av landhöjningen bedöms de därmed vara yngre än de högre liggande fiskelägeslämningarna.

¹ Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Labirint på ön Stor-Vändskäret.

Skogsbruk

Ett småskaligt skogsbruk har sannolikt bedrivits i området under lång tid. På öarna är den sentida påverkan mycket begränsad, framförallt i granskogarna. På fastlandet har skogsbruk bedrivits i stora delar och resulterat i planterade tallskogar 0-60 år.

Renskötsel

Naturreseptatet ligger inom Malå och Gran samebyars vinterbetesland, som nyttjas från senhösten till våren. Naturreseptatet ligger även inom trivselland för renar enligt Sametingets kartor. Malå sameby är en skogssameby och Gran sameby är en fjällsameby. Inga riksintressen för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken eller strategiska platser och betesområden enligt Sametingets kartor² berörs.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i

² Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

Friluftsliv

Naturreservatet Hertsånger är ett trevligt och relativt lättillgängligt besöksmål för egna strövtåg, naturstudier, bad eller paddling. Naturreservatet nås från Ånäset vid E4:an via vägen genom Hertsånger.

Naturreservatet kan besökas året runt för vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning, bad, paddling eller en skidtut på myrarna i vårsolen. Goda naturliga förutsättningar för bad finns vid stränderna kring Bräkesfjärden (flata klipphällar) och Långviken (sandstrand, klipphällar). Området vid Bräkesfjärden är dock svåråtkomligt från landsidan. Reservatet kan även upplevas från kanot, kajak eller båt. Lämpliga platser att lägga i kanoten eller kajaken kan vara vid Granholmssundet eller Långviken. Möjlighet att lägga i båt finns bland annat vid Gumbodahamn. Öarna Högskäret och Stor- och Lill-vändskären är väl värda ett besök. Här finns orörda skogar, välbevarade fornlämningar och en och annan fin badvik. Reservatet saknar besöksanordningar.

Naturreservatet är fint att uppleva med kajak eller SUP.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i 8 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt behov av åtgärder (se även bilaga 2). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda. För samtliga skötselområden gäller bevarandemålet att främmande arter som utgör ett hot mot den biologiska mångfalden inte ska förekomma. Det innebär att främmande arter ska kunna tas bort om behov uppstår.

Skötselområde 1: Marina miljöer (2204 ha)

Beskrivning

Skötselområdet innefattar de marina miljöerna i reservatet. Här ingår grunda mjukbottnar, med naturtyperna lagun, stora grunda vikar och sund samt blottade ler- och sandbottnar och grunda hårbottnar med naturtyperna rev samt skär och små öar (vattendelen). Därutöver finns mjukbottnar och hårbottnar som inte klassas som en naturtyp enligt Natura 2000. Lagunerna fungerar som rekryteringsområden för bland annat kustlevande rovfisk och sand- och grusbottarna fungerar som lek- och livnäringsområde för sik. De exponerade rev kan ha betydelse som reproduktionsområde för strömming. De marina miljöerna har en hög biologisk mångfald. Inom skötselområdet finns ängar av kärlväxter, kransalgsängar och sävområden, samt det fleråriga trådalgssamhället och svampdjur.

Bevarandemål

- De marina miljöerna ska ha god vattenkvalité och naturlig vattenomsättning med en naturlig variation i salthalt och temperatur.
- Skötselområdet ska ha försumbar belastning i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja, miljögifter och försurande ämnen.
- Arealen långskottsvegetation ska inte minska annat än genom naturliga processer, såsom landhöjningen.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

- Undervattensvegetationen ska vara artrik och endast variera utifrån naturliga förhållanden.
- Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma.
- Skötselområdet ska vara opåverkat av fysisk exploatering och arealerna av de ingående naturtyperna ska inte minska annat än genom naturliga processer, såsom landhöjning.
- Det ska finnas fria passager för djur, växter, migrerande fisk, samt sediment och organiskt material utan att antropogena hinder skapas i form av byggnation, muddring, dumpning etc.
- Skötselområdet ska fungera som lek-, reproduktions – och uppväxtmiljö för fisk, samt rast- och födosökslokal för fåglar.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer.

Skötsel för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer

Möjlighet ska finnas att vid behov genomföra skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer genom igenläggande av muddringar, skapande av lekmiljöer för fisk, borttagande av gamla pirar, bryggor eller fiskenät, återplantering av undervattensvegetation eller andra liknande åtgärder.

Skötselområde 2: Stränder, skär och små öar och övrig öppen mark (92 ha)

Beskrivning

Skötselområdet inkluderar sten- och grusvallar, landdelen av skär i Östersjön, havsstrandängar, öppna substratmarker samt stränder som inte är Natura naturtyp. Skötselområdet inkluderar kuststräckan på fastlandet och på de större öarna samt skären och de mindre öarna inom reservatet. Stränderna präglas av naturliga successioner på grund av landhöjningen.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bevarandemål

- Utbredningen av olika typer av havsstrandsvegetation ska präglas av naturliga processer såsom landhöjning, isskrapning, stormpåverkan samt sedimentation och strömförhållanden.
- De ingående naturtyperna ska vara opåverkade från fysiska skador och inte minska annat än genom naturliga processer.
- Skötselområdet ska ha en i huvudsak intakt, naturlig hydrologi och hydrokemi.
- Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan.
- Skötselområdet ska fungera som rast- och födosökslokal samt häckningsplats för fåglar.
- Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma.
- Stränderna ska inte vara nedskräpade.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Åtgärder för att motverka igenväxning

Det ska finnas möjlighet att hålla små öar och skär samt havssträndängar öppna genom bete, slåtter, klippning eller röjning av buskar, träd och annan vegetation eller liknande åtgärd. Om skräp ansamlas utmed stränderna ska det städas bort. Drivved ska dock ligga kvar.

Skötselområde 3: Gammal barrskog med möjlighet till naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder (247 ha)

Beskrivning

Skötselområdet innehåller nästan all gammal barrskog på fastlandet samt den på Granholmens norra halva. Skogen är talldominerad med mindre inslag av grandominerad skog. Betydande delar står på eller i nära anslutning till

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

hällmarker. Den grandominerade skogen kan tillåtas brinna om det behövs för att få säkra brandgränser. I delområdet ingår också små delar med orörd grannaturskog med höga naturvärden som inte bör brännas.

Bevarandemål

- Skogen ska präglas av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skogens struktur och sammansättning gynnas av brand. I perioder efter en störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglat landskap.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Bränning

Skötseln ska vara naturvårdsbränning där det är tekniskt möjligt. Exakt avgränsning för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning.

Stängsling

Om den föryngring som kommer efter en bränning bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete kan stängsling och / eller röjning för att gynna lövträd övervägas.

Brandefterliknande åtgärder

Om bränning inte är möjlig att genomföra kan olika brandeafterliknande åtgärder övervägas för att främja strukturer och arter som är knutna till brand. Det kan ske genom att fälla träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller genomföra markstörning.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

Skötselområde 4: Gammal barrskog med i huvudsak fri utveckling (57 ha)

Beskrivning

Skötselområdet innehåller gamla kustbarrskogar på öarna samt på Anders-Jakshällan. Skötselområdet består både av talldominerade och grandominerade skogar. Tallskogarna växer nästan uteslutande på eller i nära anslutning till hållmarker. Större sammanhängande gamla granskogar finns bland annat på södra delen av Granholmen, Högskärets västra halva, och vindskyddade delar på Vändskären. Dessa skogar är mestadels urskogsartade med gott om gamla döda träd och rikligt med död ved.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

Skötselområde 5: Yngre skogar med möjlighet till naturvårdsbränning samt brandefterliknande och lövgynnande åtgärder (158 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av yngre skogar på fastlandet och Granholmen som idag saknar eller har låga naturvärden, mestadels planterade tallskogar 0–60 år. Lövinslaget är generellt mycket litet men på norra Granholmen finns ett stort inslag av ung björk.

Bevarandemål

- Skogen ska på längre sikt bestå av gammal, lövrik, naturskogsartad barrskog med en allmän förekomst av gamla träd och död ved.
- Skogens struktur och sammansättning gynnas av brand. I perioder efter en störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglat landskap.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Bränning

Skötseln ska vara naturvårdsbränning där det är tekniskt möjligt. Exakt avgränsning för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Stängsling

Om den föryngring som kommer efter en bränning bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete kan stängsling övervägas.

Brandefterliknande åtgärder

Om bränning inte är möjlig att genomföra kan olika brandefterliknande åtgärder övervägas för att främja strukturer och arter som är knutna till brand. Det kan ske genom att fälla träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller genomföra markstörning.

Lövgynnande åtgärder

Selektiva röjningar och gallringar av barrträd kan genomföras för att gynna lövträd och få en mer lövrik skog.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

Skötselområde 6: Skogsbruk tillåtet (ingen skötsel)

Skötselområdet består av den skogsmark inom reservatet som får brukas.

Bevarandemål

Inga bevarandemål

Skötselåtgärder

Skogen brukas av markägaren på normalt sätt enligt skogsvårdslagens bestämmelser.

Skötselområde 7: Våtmarker (73 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av myrar i olika utvecklingsstadier, från unga odifferentierade högstarrkärr, till högdifferentierade myrar med begynnande flarkbildning. I de strandnära avsnitten påträffas alkärr och våta strandängar. Våtmarkerna har i stor utsträckning en ostörd hydrologi. Något enstaka dike finns i närheten av Bräkestjärnen.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling:

Våtmarkerna ska i huvudsak lämnas för fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå ostört.

Hydrologisk återställning:

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt är en återställning av hydrologin angelägen.

Skötselområde 8: Sjöar och vattendrag (4,5 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar reservatets sjöar och vattendrag. Huvuddelen av vattenmiljöerna är relativt opåverkade.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.

- Vattenkvaliteten ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk restaurering

Möjlighet ska finnas att genomföra fysisk och hydrologisk återställning genom att ta bort vandringshinder, återföra uppnädda block och sten, öppna avstängda sidofårar, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottnar, tillföra död ved och liknande åtgärder.

Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter.

Beskrivning

Naturreservatet har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva förhållandevis opåverkad natur och att nyttja området till naturstudier, fiske, bad, paddling och bär- och svampplockning. Tillgängligheten är relativt god med vägar som ansluter till naturreservatet.

Reservatet kan även upplevas från kanot, kajak eller båt. Lämpliga platser att lägga i kanoten eller kajaken kan vara vid Granholmssundet eller Långviken. Möjlighet att lägga i båt finns bland annat vid Gumbodahamn. Öarna Högskäret

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

och Stor- och lill-vändskären är väl värda ett besök. Här finns orörda skogar, välbevarade fornlämningar och en och annan fin badvik.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Intressanta natur- och kulturvärden ska bevaras, vårdas och skötas så att områdets upplevelsevärden för friluftslivet bevaras.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Områdets entré och friluftslivsanordningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftsliv

- Minst en informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet.
- Om behov uppstår ska en parkering anläggas och underhållas.
- Möjlighet ska finnas att anlägga en stig och rastplats på lämpligt ställe
- Möjlighet ska finnas att anlägga en ankringsboj på lämpligt ställe
- Röjning av enstaka träd vid fornlämning, klapperstensfält el.dyl.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

Övriga anläggningar

I naturreservatet finns anläggningar, som exempelvis mindre grillplatser, badstränder och stigar, som inte kommer att förvaltas inom ramen för naturreservatets primära skötsel. Underhåll och annat är i övrigt tillåtet i enlighet med reservatets föreskrifter. Det finns även ett antal stugor på ofri grund, som är i enskild ägo och som inte omfattas av reservatets skötsel.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Nyttjanderätter

- Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Nya jakttorn får uppföras med tillståndskrav och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.
- Renskötsel får bedrivas i naturreservatet enligt gällande lagstiftning.

Samråd med rennäring

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Hertsångers naturreservat som kan medföra påverkan på rennäringen. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Uppföljning av bevarandemål

Naturresevatets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån resevatets skötselområden (bilaga 2) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor

1. Artlista
2. Karta över skötselområden

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bilaga 1.

Artlista

Denna lista redovisar några av de arter som noterats inom naturreservatet Hertsånger. Hotkategori presenteras enligt Artdatabankens rödlista 2020.³

Lavar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Alectoria sarmentosa	Garnlav	NT
Bryoria nadvornikiana	Violettgå tagellav	NT
Calicium denigratum	Blanksvart spiklav	NT
Evernia mesomorpha	Grenlav	VU
Hertelidea botryosa	Vedskivlav	NT

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Climacocystis borealis	Trådticka	
Clavulinopsis helvola	Hagfingersvamp	
Clavulinopsis luteoalba	Aprikosfingersvamp	
Encoelia furfuracea	Läderskål	
Fuscoporia viticola	Vedticka	
Geoglossum umbratile	Svart jordtunga	
Hygrocybe chlorophana	Gul vaxskivling	
Hygrocybe coccinea	Blodvaxskivling	
Phellinus chrysoloma	Granticka	NT
Phellodon connatus	Svartvit taggsvamp	NT
Phellinus ferrugineofuscus	Ullticka	NT
Pelloporus leporinus	Harticka	NT
Sarcodon squamosus	Motaggsvamp	NT
Skeletocutis odora	Ostticka	VU

³ SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. CR=Critically endangered/Akut hotad, EN=Endangered/Starkt hotad, VU=Vulnerable/Sårbar, NT=Near threatened/Nära hotad.

Datum
2025-05-28Diarienummer
8808-2011

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Tricholoma matsutake	Goliatmusseron	VU

Alger

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Battersia arctica	Ishavstofs	
Ceramium tuenicorne	Ullsläke	
Chara aspera	Borststräfs	
Chara globularis	Skörsträfs	
Tolypella nidifica	Havsrufs	

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Botrychium multifidum	Höstlåsbräken	NT
Callitriche hermaphrodita	Höstlänke	
Isoetes lacustris	Styvt braxengräs	
Limosella aquatica	Ävjebrodd	
Myriophyllum sibiricum	Knoppslinga	
Potamogeton perfoliatus	Ålnate	
Potamogeton pusillus	Spädnate	
Ranunculus confervoides	Hårmöja	
Stuckenia filiformis	Trådnate	
Stuckenia pectinata	Borstnate	
Subularia aquatica	Sylört	
Zannichellia palustris	Hårsärv	

Insekter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Callidium coriaceum	Bronshjon	
Chrysobothris chrysostigma	Barrpraktbagge	NT

Datum
2025-05-28Diarienummer
8808-2011

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Chrysochraon dispar	Guldgräshoppa	NT
Cossus cossus	Större träfjäril	
Semanotus undatus	Vågbandad barkbock	

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Arenaria interpres	Roskarl	EN
Anthus petrosus	Skärpiplärka	
Calidris pugnax	Brushane	VU
Cephus grylle	Tobisgrissla	NT
Clangula hyemalis	Alfågel	NT
Dryobates minor	Mindre hackspett	NT
Hydroprogne caspia	Skräntärna	NT
Hydrocoloeus minutus	Dvärgmå	
Larus argentatus	Gråtrut	VU
Larus fuscus	Silltrut	
Larus fuscus fuscus	Östersjötrut	VU
Larus marinus	Havstrut	VU
Melanitta fusca	Svärta	VU
Melanitta nigra	Sjöorre	
Picoides tridactylus	Tretåig hackspett	NT
Stercorarius parasiticus	Kustlabb	NT
Sterna hirundo	Fisktärna	
Sterna paradisaea	Silvertärna	
Somateria mollissima	Ejder	EN
Tringa totanus	Rödbena	
Vanellus vanellus	Tofsvipa	VU

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Däggdjur

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Lepus timidus	Skogshare	NT
Lutra lutra	Utter	NT
Pusa hispida	Vikare	

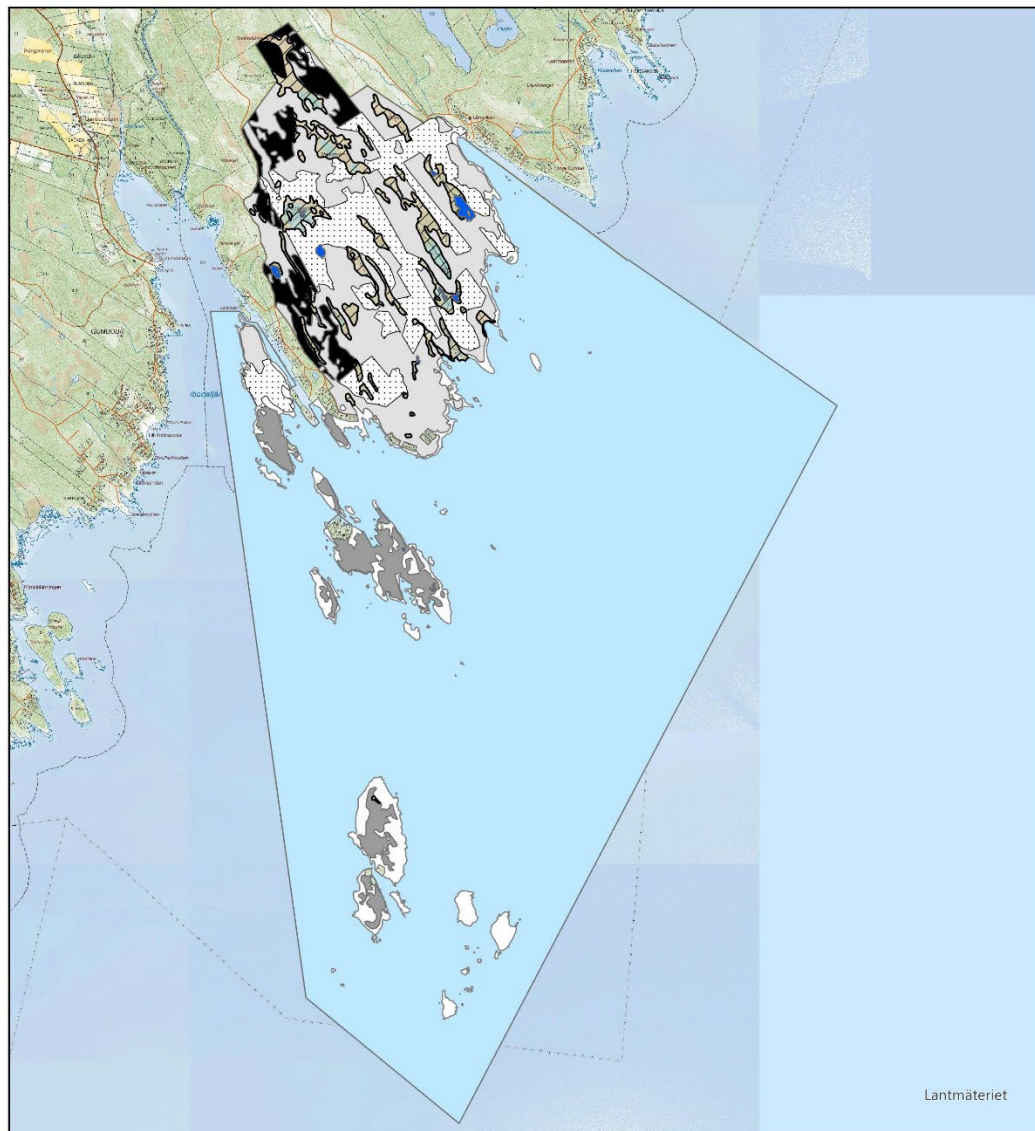
Fiskar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Coregonus maraena	Sik	
Gadus morhua	Torsk	VU

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Bilaga 2.

Bilaga 2. Karta över skötselområden för naturreservatet Hertsångers i Robertsfors kommun med diarienummer 8808-2011.

Skötselområde

- 1, Marina miljöer
- 2, Stränder, skär och små öar, övrig öppen mark
- 3, Gammal barrskog med möjlighet till skötsel
- 4, Gammal barrskog med i huvudsak fri utveckling
- 5, Yngre skogar med möjlighet till skötsel
- 6, Skogsbruk tillåtet
- 7, Våtmarker
- 8, Sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med skötselområden i Hertsångers naturreservat

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 5 till beslut

1 (2)

Datum	Diarienummer
2025-05-28	8808-2011

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
8808-2011

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.